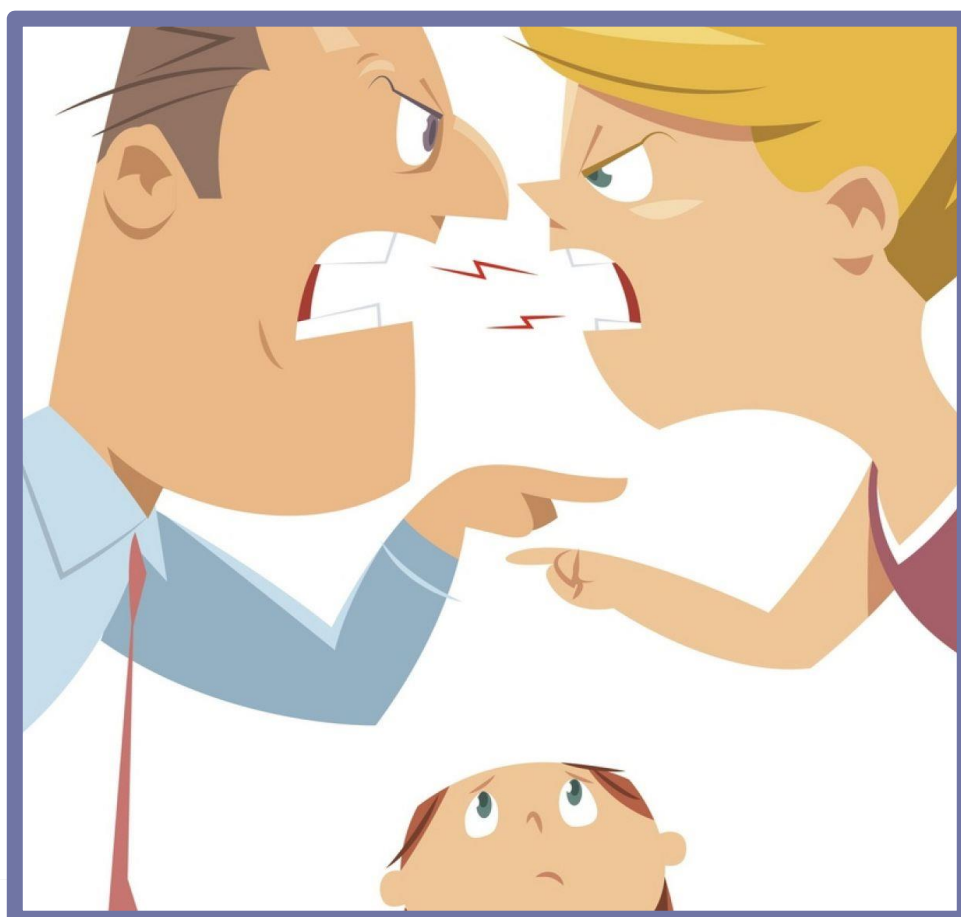

Popularne stereotypy i twierdzenia dotyczące zagadnień z zakresu władzy rodzicielskiej i opieki nad dziećmi w Belgii.

Prawda? Fałsz? Prawda, ale...

Zawartość

Stereotypy i twierdzenia

1. Każda separacja wiąże się z sądowym załatwianiem spraw, **str. 5**
2. Aby doszło do separacji, rodzice muszą udać się do „juge de Paix”, **str. 6**
3. Po zapadnięciu wyroku nie da się osiągnąć polubownego porozumienia odnośnie tego, co ustalono w orzeczeniu sądu, **str. 7**
4. W sprawie separacji koniecznym jest, aby dzieci mogły brać udział oraz były informowane co do wszelkich podjętych kroków i decyzji, **str. 8**
5. Gdy dochodzi do separacji rodziców, dwunastoletnie dziecko może samo wybrać z którym z rodziców chce żyć i mieszkać, **str. 9**
6. Dwunastoletnie dziecko zostało wezwane przez „tribunal de la jeunesse”. Czy trzeba się tam udać, czy musi odpowiadać na pytania sędziego?, **str. 10**
7. W trakcie procesu rozwodowego, dzieci muszą zeznawać w sądzie za lub przeciw jednemu z rodziców, **str. 11**
8. Rodzic w separacji nie powinien zmuszać swojego dziecka do widywania drugiego z rodziców, jeżeli dziecko nie wyraża takiej chęci, **str. 12**
9. Rodzic, którego dziecko nie chce więcej widywać, nie może nic z tym zrobić, **str. 13**
10. Rodzic, który nie stosuje się do postanowień sądu dotyczących opieki nad dziećmi i ich miejsca zamieszkania może otrzymać karę pieniężną, **str. 14**
11. Rodzic, który podejrzewa, iż drugie z rodziców opiekuje się ich dzieckiem w sposób nieodpowiedni, może sam zdecydować, aby dziecko go nie więcej nie widywało, **str. 15**
12. Dziadkowie posiadają bezwarunkowe prawo do relacji za swoim wnukami, **str. 16**
13. Bracia i siostry nie mogą domagać się prawa do relacji osobistych z rodzeństwem w razie braku zgody ze strony rodziców, **str. 17**
14. Dziadkowie mogą, w imieniu rodziców dzieci, zwrócić się do sądu o zmianę miejsca pobytu i zameldowania dzieci, **str. 18**
15. Władza rodzicielska i opieka nad dzieckiem są ściśle powiązane z tym, gdzie mieszka dziecko. Gdy dziecko mieszka u nas, mamy wyłączną władzę rodzicielską, **str. 19**

16. Rodzic, u którego dziecko zamieszkuje może samodzielnie decydować o hospitalizacji dziecka, **str. 20**
17. Rodzic nie może udać się z dzieckiem za granicę bez zgody drugiego z rodziców, **str. 21**
18. Jeżeli w trakcie separacji jedno z rodziców wyjeżdża wraz z dziećmi żyć za granicą, drugie z rodziców nie może się temu sprzeciwić, **str. 22**
19. Gdy nieletnia córka jest w ciąży, to rodzice decydują o tym, czy może zatrzymać dziecko, **str. 23**
20. Nieletni rodzic nie ma władzy rodzicielskiej nad swoim dzieckiem. Władza ta należy do dziadków dziecka (rodziców nieletniego), **str. 24**
21. Rodzic osadzony w więzieniu traci władzę rodzicielską na czas odbywania kary, **str. 25**
22. Dziecko podlega władzy rodzicielskiej swojej matki lub swojego ojczyma, **str. 25**
23. W wypadku separacji rodziców lub umieszczenia w instytucji, rodzeństwo nie może być rozdzielane, **str. 26**
24. Młodociany może zostać „wymancypowany” w celu uniknięcia problemów związanych z miejscem zamieszkania w sytuacji separacji rodziców lub gdy nie pozostaje on z nimi w dobrych relacjach, **str. 27**
25. Dziecko ma prawo, aby udzielono mu adresu jednego z rodziców, z którym nie posiada ono kontaktu, **str. 28**
26. Dziecko nie zamieszkuje u mnie, a więc nie odpowiadam za jego wybryki, **str. 29**
27. Szesnastoletni młodociany może sam ubiegać się przed sądem zmiany ustaleń dotyczących jego zamieszkania., **str. 30**
28. Każde dziecko, niezależnie od jego wieku, ma prawo do pomocy prawnika w toku separacji rodziców., **str. 31**
29. Rodzic może podjąć decyzję o zatrudnieniu prawnika dla swojego dziecka w celu wsparcia jego własnego wniosku, **str. 32**
30. Rodzic nie jest zobligowany do płacenia alimentów, jeżeli nie utrzymuje kontaktu z dziećmi, **str. 32**
31. Jeżeli dziecko nie wyraża dalszej chęci widywania jednego z rodziców, ten nie jest zobligowany do dalszego wypłacania alimentów, **str. 33**
32. Możliwe jest wymuszenie na rodzicu wznowienia kontaktu z dziećmi, jeżeli te tak sobie życzą, **str. 34**

33. Rodzic, który nie zabiegał o widywanie swoich dzieci przez kilka lat nie może rościć sobie prawa do ich ponownego widywania, **str. 35**
34. Ojciec, który nie uznał swojego dziecka nie będzie posiadał żadnych praw względem niego w przypadku separacji, **str. 36**
35. Ojciec, który nie uznał swojego dziecka, nie będzie mógł tego zrobić be zgody matki, **str. 36**
36. Ojciec, który nie uznał swoich dzieci nie może zostać zmuszony do poczynania wkładów finansowych na ich wychowanie, utrzymanie oraz edukację, **str. 37**

Przydatne adresy i linki, **str. 38**

Uwaga wstępna

Niniejsza broszura ma na celu przybliżenie pewnych pojęć prawnych, które bywają błędnie& postrzegane przez społeczeństwo, co może prowadzić do dalszych nieporozumień oraz błędnych przekonań. Każda sytuacja oraz każdy przypadek są inne i powinny być rozpatrywane indywidualnie. Broszura ta nie jest wyczerpująca i w żadnym wypadku nie zastąpi konsultacji z profesjonalistą.

1_ Każda separacja wiąże się z sądowym załatwianiem spraw.

→ Fałsz

Podczas separacji rodzice muszą osiągnąć porozumienie co do kwestii tego, gdzie i z kim mieszkać będą ich dzieci. Dla przykładu rodzice mogą zdecydować, że dzieci będą mieszkać na zasadzie „hébergement égalitaire”, tj., będą mieszkać częściowo u jednego, a częściowo u drugiego z rodziców (na zasadzie tygodnia, 3 lub 2 dni itp.). Jeżeli nie, będą musieli postanowić u którego z nich dzieci będą mieszkać na stałe, jak ustalone będzie prawo do relacji osobistych z drugim rodzicem (prawo do wizyt). Rodzice muszą także dojść do porozumienia w sprawie adresu zameldowania dziecka jak i w sprawie kwoty wysokości alimentów.

Porozumienie takie może być zawarte ustnie, jednak w większości przypadków ma ono formę pisemną, zwaną fr. „**convention**” – dalej zwaną umową. Pismo takie pozwala na odniesienie się do poczynionych w nim ustaleń w przypadku nieporozumień w danym momencie.

Tak długo jak poczynione przez rodziców postanowienia są respektowane, nie mają miejsca jakiegokolwiek szczególne trudności. Jednakże, gdy obustronne porozumienie nie jest osiągalne lub gdy rodzice nie przestrzegają wspólnie ustanowionych zasad, potrzeba rozwiązania spornych kwestii przed sądem może okazać się konieczna.

W przypadku separacji, istnieje kilka możliwych scenariuszy.
Zobacz: [stereotyp 2](#)

2_ Aby doszło do separacji, rodzice muszą udać się do „juge de Paix”.

→ Fałsz

Dawniej w Belgii kilka różnych sądów rozstrzygało co do kwestii wymienionych w poprzednim punkcie. Dzisiaj właściwość ta przypada sądowi rodzinnemu (fr. „tribunal de la famille”).

W każdej chwili rodzice mogą sporządzić odpowiednią umowę (wspomniane wcześniej fr. „convention” przy pomocy profesjonalisty z dziedziny **mediacji**). W wypadku braku porozumienia między rodzicami, właściwy sędzia zadecyduje o spornych kwestiach tak, aby było to w najlepszym interesie dzieci.

Mediacja jest procesem prowadzonym przez osobę z zewnątrz (osobę trzecią), mającym na celu znalezienie najlepszych rozwiązań dla sporu, uwzględniając interesy każdej ze stron. Można za jej pośrednictwem sporządzić umowę (fr. „convention”), która zostanie **zatwierdzona** przez właściwy do tego sąd.

Mediację można rozważyć:

- > w celu uniknięcia konfliktu, w momencie, gdy rodzice myślą o separacji.
- > w trakcie postępowania sądowego.
- > po separacji lub rozwodzie.

- Mediacja sądowa:

Właściwy sędzia wyznacza certyfikowanego mediatora na prośbę stron lub z własnej inicjatywy, jednakże w obu przypadkach potrzebna jest zgoda stron na zatwierdzenie takiego mediatora.

- Mediacja dobrowolna:

Certyfikowany mediator zostaje wybrany przez rodziców bez względu na to, czy ma miejsce jakakolwiek procedura przed sądem.

- Mediacja słowna „wolna”:

Rodzice wybierają mediatora (certyfikowanego lub nie) w dowolnym momencie separacji. Jeżeli mediator nie jest certyfikowany, osiągnięte porozumienie nie będzie mogło stanowić podstawy dla uproszczonej procedury zatwierdzającej przed sądem.

3_ Po zapadnięciu wyroku nie da się osiągnąć polubownego porozumienia odnośnie tego, co postanowiono w orzeczeniu sądu.

→ Fałsz

Po orzeczeniu sądu, rodzice mogą naturalnie porozumiewać się i osiągać kompromisy w pozostałych kwestiach związanych z zasadami i innymi ustaleniami związanymi z opieką nad dziećmi.

Rodzice dysponują władzą rodzicielską, a zatem mogą wspólnie decydować o nowych ustaleniach dotyczących ich dzieci, w ramach czego rzecz jasna, można nadal posługiwać się mediacją, aby osiągnąć porozumienie.

W przypadku niemożności osiągnięcia dalszej zgody co do nowych ustaleń, rodzice będą musieli zwrócić się do sądu, który orzekał co do wcześniej ustalonych warunków lub też złożyć wnioski o wprowadzenie zmian do orzeczenia.

Zobacz: *stereotyp 1*.

4_ W razie separacji koniecznym jest, aby dzieci mogły brać udział oraz były informowane co do wszelkich podjętych kroków i decyzji.

→ Fałsz

Ważnym jest, aby dać dzieciom przestrzeń i nie wciągać ich do konfliktów rodziców.

Naturalnie, każde dziecko ma prawo do wolnego wyrażania swoich opinii, jednakże nie oznacza to, iż powinno ono wybierać między swoimi rodzicami lub koniecznie uczestniczyć w sądowych debatach. Zaistniały spor nie powinien „wymuszać” na dziecku, aby opowiadało się po którejkolwiek ze stron. Należy mu wytłumaczyć co zmieni się w jego życiu codziennym jednocześnie starając się trzymać je możliwie jak najdalej od procedury sądowej.

5_ Gdy dochodzi do separacji rodziców, dwunastoletnie dziecko może samo wybrać z którym z rodziców chce żyć i mieszkać.

→ Fałsz

Tak długo jak dziecko jest nieletnie (poniżej 18 roku życia), nie może samodzielnie decydować o tym u którego z rodziców chce mieszkać. Ma jednak prawo do wyrażenia swojej opinii w tym temacie. Bez względu na wiek, dziecko ma prawo do bycia wysłuchanym przez sąd.

Jeżeli dziecko ma mniej niż 12 lat, należy złożyć wniosek o wysłuchanie przed sądem. Mogą to zrobić:

- dziecko w imieniu własnym
- jego rodzice
- prokurator („ministère public”)
- sędzia rodzinny („juge de la famille”)

Wpłynięcie takiego wniosku obliguje sąd do wysłuchania dziecka.

Jeżeli dziecko ma więcej niż 12 lat, sąd automatycznie wysyła do niego formularz poświadczający o jego prawie do bycia wysłuchanym przed sądem. Jeżeli dziecko taki formularz wypełni i odeśle z powrotem do sądu, obliguje to tym samym sąd do wysłuchania dziecka.

Zostaje ono zatem wysłuchane przez sąd w jego biurze, co do zasady, bez obecności rodziców. W niektórych przypadkach, jednakże, sąd może zadecydować o wysłuchaniu opinii dziecka w obecności jednej lub więcej osób. W trakcie takiego przesłuchania odpowiedni urzędnik sporządza raport, do którego później wgląd mają pozostałe strony (rodzice, prokurator - „ministère public”).

W każdej ze spraw, sąd jest zobowiązany do brania pod uwagę opinii dziecka przy wydawaniu decyzji. Nie oznacza to jednak, iż decyzja ta odzwierciedlać będzie intencje dziecka.

6_ Dwunastoletnie dziecko zostało wezwane przez „tribunal de la jeunesse”. Czy trzeba się tam udać, czy musi odpowiadać na pytania sędziego?

→ **Fałsz**

„Tribunal de la jeunesse” (sąd ds. nieletnich) wzywa wszystkie dzieci w wieku 12 lat i więcej w sprawach ich dotyczących.

Jest to pewnego rodzaju „zaproszenie”, a dziecko ma pełną swobodę w decydowaniu – może się stawić przed sądem lub nie.

Dziecko, które zdecyduje stawić się przed sądem zostanie wysłuchane samo (za zamkniętymi drzwiami), bez obecności rodziców. Dopuszcza się możliwość towarzyszenia dziecku przez osobę dorosłą w trakcie takiego przesłuchania, jednakże wymaga to zgody sądu. Sąd może również wyznaczyć osobę do przesłuchania dziecka.

Jeżeli w trakcie takie przesłuchania dziecko nie ma ochoty odpowiadać na pewne pytania, nie jest zobowiązane by to robić. Chodzi o to, aby pozostawić mu wybór wyrażenia własnego zdania.

Sporządza się raport z przesłuchania, który później zostaje dołączony do akt sprawy.

7_ W trakcie procesu rozwodowego, dzieci muszą zeznawać w sądzie za lub przeciw jednemu z rodziców.

→ Fałsz

Podczas rozwodu rodziców, dziecko ma prawo do wyrażenia swojej opinii, jeśli dojdzie do wysłuchania go przez sąd. Opinie dziecka zostaną wzięte pod uwagę przez sąd, aby ten mógł mieć ogólny obraz sytuacji rodzinnej oraz podjąć decyzję w najlepszym interesie dziecka.

Dobro dziecka jest sprawą priorytetową przy wydawaniu decyzji przez sąd.

Należy pamiętać, iż nieletni mający mniej niż piętnaście lat nie może zeznawać **pod przysięgą**.

8_ Rodzic w separacji nie powinien zmuszać swojego dziecka do widywania drugiego z rodziców, jeżeli dziecko nie wyraża takiej chęci.

Rodzic, którego dziecko nie chce więcej widywać, nie może nic z tym zrobić

➔ Fałsz, ale...

Prawo do decydowania o odwiedzinach u jednego bądź drugiego rodzica nie należy do dziecka.

Decyzja taka należy do rodziców, którzy to, nawet będąc w separacji, **wspólnie** dzielą **władzę rodzicielską**. Oznacza to, iż każde z nich musi otrzymać zgodę drugiego przy podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka.

Należy jednak słuchać i być otwartym także na to, co chce powiedzieć i co czuje samo dziecko. Zobacz: *stereotyp 5*.

Bywa, że wizyta u jednego z rodziców powoduje u dziecka dyskomfort lub nawet sprawia mu cierpienie. Rodzic, któremu dziecko zwierzy się z takiego stanu rzeczy powinien wspólnie z dzieckiem, a w razie potrzeby także z drugim rodzicem, spróbować znaleźć rozwiązanie dla zaistniałego problemu.

Zasadą jest, iż każde z rodziców dzielących władzę rodzicielską powinno dokładać wszelkich starań, aby respektowanym było to co ustalono za obopólną zgodą lub na podstawie decyzji sądu.

Jeżeli to nowe zasady i aspekty życia rodzinnego wynikłe z porozumienia lub orzeczenia sądu są przyczyną odmowy odwiedzenia drugiego z rodziców przez dziecko, istnieje możliwość zwrócenia się o pomoc do odpowiednich służb.

W wypadku, gdy pomoc taka nie przynosi skutku, może okazać się konieczna ponowna rewizja ustaleń dotyczących zakwaterowania dziecka. O ile nie dojdzie do polubownego porozumienia w tej kwestii, możliwym jest zwrócenie się do właściwego sądu.

W międzyczasie, jeżeli miała miejsce **podlegająca wykonaniu decyzja sądu („jugement exécutoire”)** dotycząca wymienionych kwestii, należy pamiętać, iż co do zasady trzeba jej przestrzegać.

9_ Rodzic, którego dziecko nie chce więcej widywać, nie może nic z tym zrobić.

→ Fałsz

Jeżeli miała miejsce **decyzja sądu podlegająca wykonaniu** policja może odwiedzić, na prośbę jednego z rodziców, drugiego rodzica w celu sprawdzenia, dlaczego taka decyzja nie jest respektowana (czy dziecko na prawdę nie chce widywać rodzica, czy może to drugi rodzic, który sprzeciwia się takim wizytom).

Jeżeli sytuacja utknie w martwym punkcie, policja może sporządzić protokół przesłuchania rodzica oraz dziecka (w zależności od jego wieku). Protokół taki przesyła się do **prokuratury („parquet”)**.

W zależności przekazanych prokuraturze materiałów, może ona zdecydować o przekazaniu sprawy do **Służby Pomocy Młodzieży („Service de l’Aide à la Jeunesse”)**, poprosić o dodatkowe informacje, wezwać rodzica, który nie przestrzega zasad ustalonych w drodze decyzji lub przekazać sprawę do właściwego sądu karnego w przypadku udowodnionej nieobecności dziecka na umówionym widzeniu z rodzicem.

Jeżeli w rzeczywistości okaże się, iż to drugi rodzic jest odpowiedzialny za rzekomą niechęć dziecka do widywania drugiego z rodziców, można rozważyć zwrócenie się do właściwego sądu z wnioskiem o nałożenie **kary pieniężnej** lub o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz obowiązujących zasad opieki nad dzieckiem.

W sytuacji, gdy nie ma jeszcze żadnego postanowienia sądowego, rodzice mogą wspólnie spróbować rozwiązać problem.

Jeżeli nie są w stanie rozwiązać takiej kwestii we własnym zakresie, rodzic może skierować wniosek do właściwego sądu, który podejmie decyzję zgodnie z najlepszym interesem dziecka.

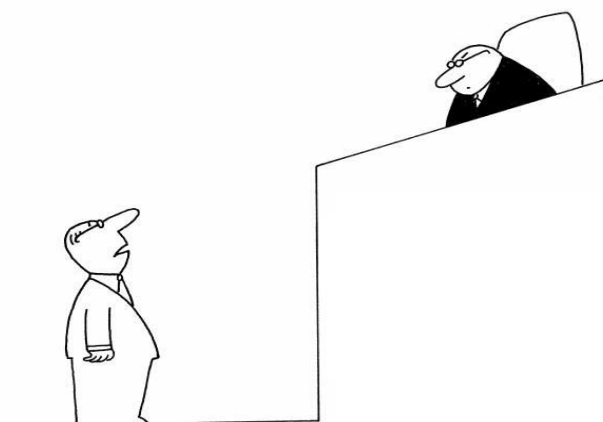
10_ Rodzic, który nie stosuje się do postanowień sądu dotyczących opieki nad dziećmi i ich miejsca zamieszkania może otrzymać karę pieniężną.

→ Prawda

Każde z rodziców jest zobligowane do przestrzegania postanowień sądu dotyczących zakwaterowania dziecka. W wypadku, gdy jedno z rodziców nie przestrzega takiego postanowienia, grozi mu nie tylko kara pieniężna, ale także kara pozbawienia wolności. Nieobecność dziecka na umówionym widzeniu z rodzicem lub brak powrotu dziecka po wizycie u jednego z rodziców traktowane są jak przestępstwo.

W ramach tego, spór może zostać skierowany przed właściwy sąd, który działa w trybie przyspieszonym (sprawy priorytetowe, niecierpiące zwłoki). W takim wypadku, sąd może pozwolić stronie poszkodowanej na zastosowanie środków przymusu, których charakter i zasady określa sąd.

W ramach tego samego problemu, sąd może także ustalić karę pieniężną, którą każdorazowo obciążany będzie rodzic w sytuacji nieprzestrzegania przez niego ustalonych przez sąd zasad opieki nad dzieckiem.

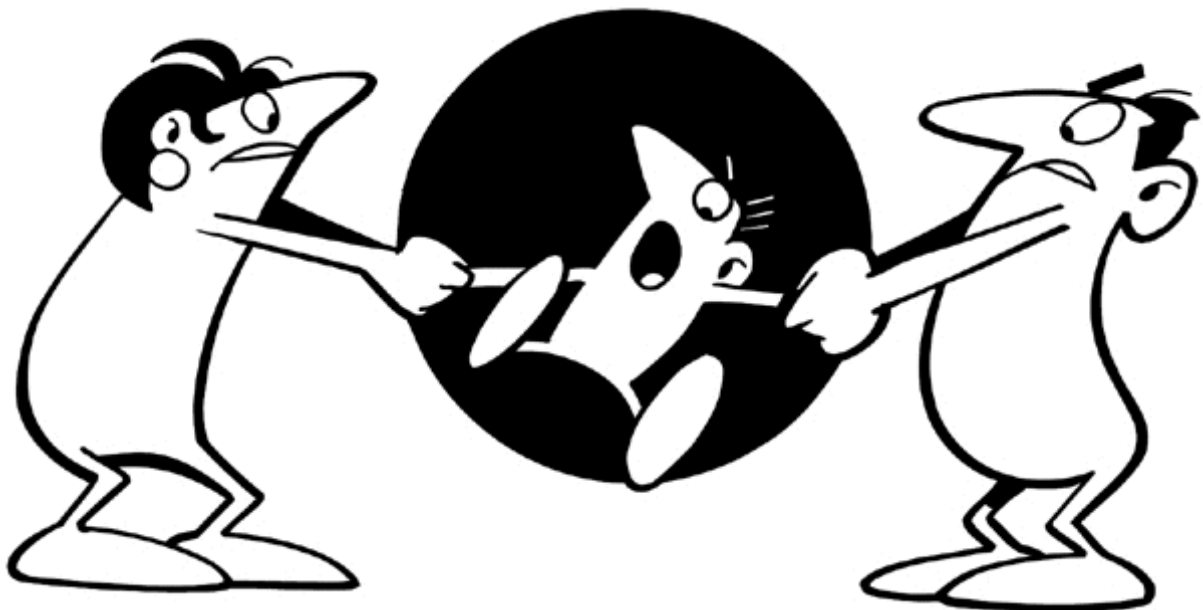

11_ Rodzic, który podejrzewa, iż drugie z rodziców opiekuje się ich dzieckiem w sposób nieodpowiedni, może sam zdecydować, aby dziecko go nie więcej nie widywało.

➔ Fałsz

W przypadku braku porozumienia odnośnie edukacji dziecka lub tego jak jest dziecko jest traktowane, a władza rodzicielska jest co do zasady wspólna, jedno z rodziców nie może samodzielnie decydować o tym, iż dziecko nie będzie więcej widywało drugiego z rodziców.

Rodzice mogą spróbować samodzielnie dojść do porozumienia lub jedno z nich może zwrócić się do odpowiedniego sądu, aby ten rozstrzygnął spór. W tym drugim przypadku decyzja sądu będzie wiążąca dla obojga rodziców.

12_ Dziadkowie posiadają bezwarunkowe prawo do relacji osobistych ze swoimi wnukami.

➔ Fałsz, ale...

W rzeczy samej, dziadkowie mają prawo do utrzymywania relacji osobistych ze swoimi wnukami.

Jednakże, w przypadku braku porozumienia pomiędzy dziadkami a rodzicami dziecka, na wniosek jednego z nich lub na wniosek prokuratora („procureur du Roi”), o prawie do takich relacji rozstrzyga sąd ds. nieletnich („tribunal de la jeunesse”).

Sąd może zatem odmówić dziadkom prawa do relacji osobistych z wnukami lub też może ustalić konkretne zasady dotyczące tych relacji, jeżeli dobro dziecka tego wymaga.

13_ Bracia i siostry nie mogą domagać się prawa do relacji osobistych z rodzeństwem w razie braku zgody ze strony rodziców.

→ Fałsz

Każda osoba, którą łączy szczególna więź uczuciowa z dzieckiem, co zwykle ma miejsce w przypadku braci i sióstr, może domagać się prawa do utrzymywania relacji osobistych z tym dzieckiem.

W przypadku braku porozumienia korzystanie z tego prawa jest, na wniosek tej osoby lub prokuratora, rozstrzygane z uwzględnieniem najlepszego interesu dziecka przez sąd ds. nieletnich („tribunal de la jeunesse”).

Jeżeli rodzeństwo, którego sprawa dotyczy jest nieletnie, nie uniemożliwia im to dochodzenia tego prawa.

14_ Dziadkowie mogą, w imieniu rodziców dzieci, zwrócić się do sądu o zmianę miejsca zakwaterowania dzieci.

➔ Fałsz, ale...

W przypadku separacji, miejsce zakwaterowania dzieci zostaje ustalone w wyniku porozumienia zawartego przez rodziców lub też na drodze sądowej, z inicjatywy jednego z nich.

Dziadkowie nie mogą działać „w imieniu rodziców dzieci”.

- Mogą, jednakże w przypadku poważnych problemów, poinformować o sprawie prokuratora („procureur du Roi”) który, jeżeli uzna to za stosowne, może zaangażować w sprawę sąd ds. nieletnich („tribunal de la jeunesse”).

Ten ostatni może zarządzić lub zmienić, w interesie dziecka, wszelkie postanowienia dotyczące władzy rodzicielskiej.

15_ Władza rodzicielska i opieka nad dzieckiem są ściśle powiązane z tym, gdzie mieszka dziecko. Gdy dziecko mieszka u nas, mamy wyłączną władzę rodzicielską.

→ Fałsz

Pojęcia władzy rodzicielskiej oraz zakwaterowania dziecka są dwoma odrębnymi zagadnieniami.

Jak stanowią przepisy, władza rodzicielska przysługuje wspólnie obojgu rodziców, nawet w przypadku separacji, a także niezależnie od ustaleń dotyczących zakwaterowania dziecka.

Każda decyzja dotycząca dziecka, co do zasady, musi być podejmowana wspólnie.

Zasada ta musi funkcjonować przy uwzględnieniu codziennej rzeczywistości u jednego lub drugiego rodzica. Zatem niektóre kwestie o minimalnym znaczeniu nie wymagają każdorazowej zgody ze strony drugiego rodzica.

Może się jednak zdarzyć, iż sąd zadecyduje o przyznaniu władzy rodzicielskiej wyłącznie jednemu z rodziców (w takim przypadku oczywistym jest, że u tego z rodziców dziecko będzie miało swoje zakwaterowanie) lub może też upoważnić jedno z rodziców do podejmowania niektórych decyzji samodzielnie.

16_ Rodzic, u którego dziecko zamieszkuje może samodzielnie decydować o hospitalizacji dziecka.

➔ Fałsz, ale...

Hospitalizacja dziecka jest ważnym aktem, który wymaga zgody obojga rodziców.

Bywa jednak, iż natychmiastowe skontaktowanie się z drugim rodzicem nie jest możliwe. Dopuszcza się by w nagłych wypadkach tylko jeden rodzic mógł zdecydować o hospitalizacji dziecka.

Następnie jego obowiązkiem jest, aby jak najszybciej zaangażować drugiego z rodziców w każdą późniejszą decyzję.

17_ Rodzic nie może udać się z dzieckiem za granicę bez zgody drugiego z rodziców.

➔ Prawda, ale...

Władza rodzicielska jest wspólna, a decyzje dotyczące dziecka muszą być podejmowane razem.

Podczas podróży za granicę zaleca się zatem posiadanie pisemnego upoważnienia od drugiego rodzica.

Jednakże, artykuł 373 Kodeksu cywilnego („code civil”) dopuszcza pewne domniemanie. Dla osób trzecich działających w dobrej wierze (tzn. takich, które nie są świadome braku porozumienia/zgody między rodzicami), rodzic, który działa sam, może zostać uznany za działającego za zgodą drugiego rodzica. Domniemanie takie, zgodnie z prawem belgijskim, istnieje w stosunku do osób trzecich, nawet jeżeli są to osoby sprawujące kontrolę graniczną. Należy jednak pamiętać, iż co do zasady w krajach strefy Schengen kontrola graniczna została zniesiona, a krótka podróż może nie stanowić problemu.

W przypadku wszystkich podróży lotniczych (które mogą w praktyce okazać się zablokowane), długich podróży lub podróży długodystansowych, zaleca się podpisanie dokumentu przez oboje rodziców. Należy, dlatego sprawdzić, w zależności od kierunku docelowego, które dokumenty należy dostarczyć, w razie potrzeby kontaktując się z ministerstwem spraw zagranicznych („SPF Affaires étrangères”) lub ambasadą odwiedzanego kraju.

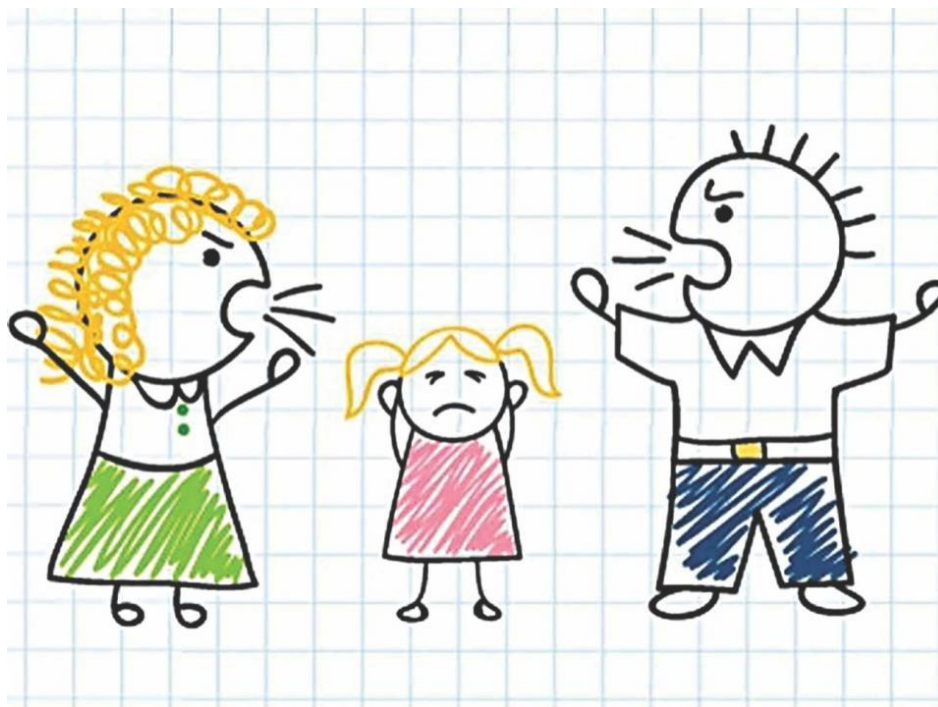
Należy również zauważyć, iż w zdecydowanej większości przypadków (z wyłączeniem podejrzenia o uprowadzenie) sąd rozpatrujący spór o możliwość udania się na wakacje przez dziecko, zdecyduje się zezwolić mu na podróż. Nadużycia oraz próby „zablokowania” wyjazdu dziecka niepoparte słusznymi podstawami są zatem z reguły skazane na niepowodzenie.

18_ Jeżeli w trakcie separacji jedno z rodziców wyjeżdża wraz z dziećmi żyć za granicą, drugie z rodziców nie może się temu sprzeciwić.

➔ Fałsz

Decyzja o tym, gdzie będzie żyło i mieszkało dziecko, tym bardziej jeśli jest to dla niego zmiana radykalna, jest decyzją, która musi być podejmowana wspólnie przez oboje rodziców, nawet gdy ci znajdują się w stanie separacji.

W przypadku braku porozumienia co do tej kwestii, o sporze rozstrzygnąć będzie musiał sąd.

19_ Gdy nieletnia córka jest w ciąży, to rodzice decydują o tym, czy może zatrzymać dziecko.

→ Fałsz

Wybór „zatrzymania” bądź nie dziecka jest decyzją ściśle osobistą, którą podejmuje nieletnia. W przypadku dobrowolnego przerwania ciąży, nieletnia zostaje poinformowana przez odpowiednie służby oraz przez lekarza (ustawowy obowiązek poinformowania) o wszelkich kwestiach związanych z przerwaniem.

Należy pamiętać, iż zgodnie z przepisami ustawy z 3 kwietnia 1990 r. o dobrowolnym przerwaniu ciąży („la loi du 3 avril 1990 relative à l’interruption volontaire de grossesse”), nieletnia nie potrzebuje uprzedniej zgody rodziców na złożenie wniosku o dobrowolne przerwanie ciąży. Ponadto, lekarz pozostaje związany tajemnicą zawodową.

20_ Nieletni rodzic nie ma władzy rodzicielskiej nad swoim dzieckiem. Władza ta należy do dziadków dziecka (rodziców nieletniego).

→ Fałsz

Nie istnieje władza rodzicielska dziadków nad ich wnukami. Władza rodzicielska jest wyłącznym przywilejem rodziców dziecka, nawet jeśli są oni nieletni.

Z drugiej strony należy pamiętać, iż małoletni, który staje się rodzicem, ze względu na ten fakt **nie przestaje podlegać władzy rodzicielskiej własnych rodziców.**

21_ Rodzic osadzony w więzieniu traci władzę rodzicielską na czas odbywania kary.

➔ Fałsz

Osadzenie nie jest samo w sobie powodem zawieszenia lub cofnięcia władzy rodzicielskiej. Ważne decyzje dotyczące wychowania dziecka są zawsze podejmowane wspólnie przez rodziców, pomimo oczywistych trudności praktycznych.

Należy jednak pamiętać, że:

- Rodzic osadzony mógł wcześniej zostać pozbawiony władzy rodzicielskiej;
- Rodzic osadzony mógł wcześniej w drodze postępowania cywilnego mieć ograniczoną władzę rodzicielską;
- Sąd mógł wcześniej orzec, iż długotrwałe zamknięcie uniemożliwia w niektórych przypadkach sprawowanie władzy rodzicielskiej.

22_ Dziecko podlega władzy rodzicielskiej swojej macochy lub swojego ojczyma.

➔ Fałsz

Tylko prawni rodzice mają władzę rodzicielską nad swoimi dziećmi.
Zobacz: *stereotyp 20*.

23_ W wypadku separacji rodziców lub umieszczenia w instytucji, rodzeństwo nie może być rozdzielane.

→ Fałsz, ale...

W sytuacji, gdy mamy do czynienia z umieszczeniem dzieci w instytucji opiekuńczej, zgodnie z art. 9 dekretu o pomocy młodzieży („décret relatif à l'Aide à la Jeunesse”):

„Członek rady (conseiller), dyrektor (directeur) oraz sąd ds. nieletnich (tribunal de la jeunesse) czuwają na tym, aby nieletni nie był separowany od swoich braci i sióstr (za wyjątkiem sytuacji, gdy nie jest to możliwe, lub jest to sprzeczne z interesami oraz dobrem dziecka).”

Zatem co do zasady, organy decyzyjne powinny dokładać wszelkich starań, aby nie doszło do rozdzielania rodzeństwa. Każda decyzja stanowiąca o rozdzieleniu rodzeństwa musi stanowić przedmiot szczegółowego uzasadnienia.

W przypadku separacji rodziców nie istnieją przepisy prawne wymagające nierozdzielania rodzeństwa, jednakże sąd może, w interesie dziecka, zdecydować o tym, iż rodzeństwo musi pozostać razem.

24_ Młodociany może zostać „wyemancypowany” w celu uniknięcia problemów związanych z miejscem zamieszkania w sytuacji separacji rodziców lub gdy nie pozostaje on z nimi w dobrych relacjach.

→ Fałsz

*** Wyemancypowany (émancipé), emancypacja nieletniego – w prawie belgijskim to wyjęcie osoby niepełnoletniej spod władzy rodzicielskiej rodziców. Oznacza to, iż taka osoba niepełnoletnia może decydować o sobie bez zgody rodziców na takich samych zasadach jak decydują o sobie dorośli.

Należy pamiętać, by nie mylić podstawy emancypacji (wysoki poziom dojrzałości nieletniego pozwalający mu cieszyć się prawem do stanowienie o sobie samym) z jej konsekwencjami (wyjęcie spod władzy rodzicielskiej).

Wniosek o emancypację, którego jedyną motywacją jest niepodleganie władzy rodzicielskiej rodziców, nie miałby szans na pozytywne rozpatrzenie.

Należy również pamiętać, iż procedurę emancypacji inicjują rodzice lub **prokuratura (Ministère Public)**, a nie sam nieletni. W przypadku złożenia wniosku przez nieletniego do prokuratury, ta ostatnia, co do zasady, odsyła do służb pomocy młodzieży („Services d’Aide à la Jeunesse”), w celu znalezienia rozwiązania dla problemów nieletniego w ramach dekretu o pomocy młodzieży („décret relatif à l’Aide à la Jeunesse”).

Należy również pamiętać, że wyemancypowany nieletni nadal podlega systemowi ochrony (dziecka).

25_ Dziecko ma prawo, aby udzielono mu adresu jednego z rodziców, z którym nie posiada ono kontaktu.

→ Fałsz, ale...

Art. 7 Międzynarodowej konwencji o prawach dziecka stanowi, iż: „Niezwłocznie po urodzeniu dziecka zostanie sporządzony jego akt urodzenia, a dziecko od momentu urodzenia będzie miało prawo do otrzymania imienia, uzyskania obywatelstwa oraz, jeśli to możliwe, prawo do poznania swoich rodziców i pozostawania pod ich opieką”.

W prawie belgijskim, adres stanowi dane objęte **ustawą o ochronie prywatności („la loi sur la Protection de la Vie Privée”)** i co do zasady nie można go wyjawiać osobom trzecim bez uprzedniej zgody osoby, której dotyczą dane. Wyjątek stanowi sytuacja, w której ujawnienie adresu jest konieczne dla zrealizowania uzasadnionego interesu prawnego osoby trzeciej, wnioskującej o udzielenie adresu oraz pod warunkiem, iż w takiej sytuacji nie mają pierwszeństwa interes, a także podstawowe prawa i wolności osoby, której dane dotyczą.

Na przykład w kontekście powództwa o prawo do relacji osobistych z bratem lub siostrą mieszkającymi z rodzicami, dziecko może uzyskać adres swoich rodziców.

26_ Dziecko nie zamieszkuje u mnie, a więc nie odpowiadam za jego wybryki.

➔ Fałsz

Domniemywa się, że rodzice są odpowiedzialni za czyny swoich nieletnich dzieci.

Jeżeli rodzice wykażą, iż sprawowali nad dzieckiem należyty nadzór oraz, że dostatecznie wpoili mu zasady dobrego i bezpiecznego postępowania, mogą uwolnić się od odpowiedzialności.

W praktyce, uwolnienie od odpowiedzialności rodziców nie jest łatwo przyznawane przez sądy. Łatwym do wykazania jest na przykład, iż ze względu na zamieszkiwanie dziecka z drugim rodzicem, niemożliwym było jego dopilnowanie. Trudniej jednak jest udowodnić, iż należycie wpoićo się dziecku zasady dobrego i bezpiecznego postępowania.

Jednym z celów domniemania odpowiedzialności rodziców za czyny dziecka jest zapewnienie, w pewnym stopniu, odszkodowania osobom trzecim.

27_ Szesnastoletni młodociany może sam ubiegać się przed sądem zmiany ustaleń dotyczących jego zamieszkania.

→ Fałsz

W takiej sprawie, nieletni nie może podejmować czynności prawnych.

Jedynie rodzice nieletniego mogą złożyć wniosek do sądu w tym celu.

Nieletni może zostać poproszony lub wezwany do stawienia się przed sądem w celu przesłuchania. Dzieje się tak w sytuacji, gdy wniesiony został wniosek do sądu ds. nieletnich (Tribunal de la Jeunesse).

Zobacz *stereotypy 5 i 28*.

28_ Każde dziecko, niezależnie od jego wieku, ma prawo do pomocy prawnika w toku separacji rodziców.

→ Prawda

Każde dziecko, w każdym wieku może korzystać z pomocy prawnika.

Jednakże, adwokat nie będzie mógł, co do zasady, reprezentować dziecka w sporze pomiędzy dwojgiem rodziców. W takim celu musiałby dokonać **dobrowolnej interwencji** („*intervention volontaire*”) i tym samym zostać rzecznikiem dziecka przed sądem.

Uwaga, należy pamiętać, iż nie zawsze dopuszcza się tego rodzaju **dobrowolną interwencję** (Decyzje różnią się w zależności od okręgów sądowych).

29_ Rodzic może podjąć decyzję o zatrudnieniu prawnika dla swojego dziecka w celu wsparcia jego własnego wniosku.

→ Fałsz

Prawnik może interweniować w sprawie nieletniego dziecka.

Może się to odbywać z inicjatywy jednego z rodziców.

Należy pamiętać, że prawnik może działać wyłącznie w całkowitej niezależności od pośrednika, co oznacza, że prawnik może poprzeć tylko ewentualne wnioski dziecka, nigdy wnioski własne rodzica.

30_ Rodzic nie jest zobligowany do płacenia alimentów, jeżeli nie utrzymuje kontaktu z dziećmi.

→ Fałsz

Zobacz *stereotyp 31*

31_ Jeżeli dziecko nie wyraża dalszej chęci widywania jednego z rodziców, ten nie jest zobligowany do dalszego wypłacania alimentów.

→ Fałsz

Do obowiązku każdego rodzica należy, aby w zakresie swoich możliwości, zapewnić dziecku dach nad głową, sprawować nad nim nadzór oraz dbać o jego edukację, rozwój duchowy i fizyczny.

Powyższe obowiązki można określić jako naturalne, które w przypadku separacji mogą przybrać formę **alimentów (zobowiązań finansowych)**. Rodzic może złożyć wniosek o ustalenie takich obowiązków względem drugiego rodzica przez sąd. W przypadku niestosowania się do ustaleń sądu przez rodzica, możliwe jest wymuszenie na nim dopełnienia obowiązku, w szczególności przy pomocy egzekucji alimentów („délégation de sommes”) lub poprzez zajęcie majątku („saisie”). W pewnych sytuacjach istnieje możliwość interwencji departamentu roszczeń o świadczenia alimentacyjne („Service de Créances Alimentaires - SECAL”).

Fakt, iż rodzic nie utrzymuje kontaktu z dziećmi, lub że dzieci nie utrzymują kontaktu z rodzicem, nie oznacza, iż ten zostaje automatycznie zwolniony z obowiązku dokładania się do ich utrzymania.

- **Zajęcie majątku („saisie”):**

Jeżeli miał miejsce prawomocny wyrok podlegający wykonaniu („jugement exécutoire”), poszkodowany rodzic może wymusić wypłatę należnych, zaległych kwot w drodze zajęcia-egzekucji alimentów z majątku drugiego rodzica – zarówno z ruchomości, jak i nieruchomości.

Przy zajęciu z ruchomości, istnieje także możliwość zajęcia pensji czy konta bankowego. W takiej sytuacji kwoty pobierane są bezpośrednio z kont dłużnika. Wnioski o zajęcie składa się do sądu ds. zajęć („Juge des Saisie”).

- **Egzekucja alimentów (délégation de sommes”):**

To procedura, w której na wniosek rodzica-wierzyciela, sąd rodzinny („tribunal de la famille”) może zezwolić na pobieranie kwoty alimentów bezpośrednio z dochodów rodzica dłużnika. Całość procedury uregulowana została w artykułach 1253ter do 1253quie kodeksu postępowania sądowego („Code judiciaire”).

32_ Możliwe jest wymuszenie na rodzicu wznowienia kontaktu z dziećmi, jeżeli te tak sobie życzą.

→ Fałsz

Dziecko, które chciałoby wznowić kontakt z rodzicem, który nie wyraża takiej chęci, nie może tego na nim wymusić.

Międzynarodowa konwencja o prawach dziecka stanowi, że ma ono prawo do utrzymywania stosunków osobistych z rodzicami, jednakże nie istnieją żadne szczególne przepisy zobowiązujące rodzica do utrzymywania kontaktu z dzieckiem wbrew własnej woli.

Dziecko, jeżeli chce, może przy pomocy specjalisty podjąć „polubowne” kroki w celu próby przywrócenia kontaktu z rodzicem.

33_ Rodzic, który nie zabiegał o widywanie swoich dzieci przez kilka lat nie może rościć sobie prawa do ich ponownego widywania.

➔ Fałsz

Rodzic może próbować ponownie nawiązać wcześniej zerwany kontakt z dziećmi, nawet jeżeli to on sam nie dawał oznak życia. Powinien jednak brać przy tym pod uwagę dobro dziecka.

Jeżeli wyrok podlegający wykonaniu przewidywał prawo do relacji osobistych z dzieckiem lub dziećmi, prawo to zawsze będzie miało zastosowanie. Jeżeli drugi rodzic będzie chciał odmówić zgody na wznowienie kontaktu, będzie musiał podjąć kroki w celu zmiany istniejącego wyroku.

I odwrotnie, jeżeli wyrok zabraniałby wszelkiego kontaktu, nie przewidywałby go, lub dawał drugiemu z rodziców wyłączną władzę rodzicielską, to rodzic „nieobecny” musiałby podjąć kroki w celu ubiegania się o prawo do stosunków osobistych z dzieckiem.

Jeżeli nie było żadnego wyroku, a między rodzicami nie ma porozumienia co do kwestii relacji osobistych z dzieckiem, każde z nich może wszcząć procedurę dotyczącą ustalenia zasad kontaktu z dziećmi.

34_ Ojciec, który nie uznał swojego dziecka nie będzie posiadał żadnych praw względem niego w przypadku separacji.

→ Prawda

Dopóki ojciec uzna swojego dziecka, pochodzenie dziecka („lien de filiation”) i wynikające z niego skutki prawne nie będą istnieć.

Ojciec biologiczny może jednak dochodzić prawa do relacji osobistych, jeżeli udowodni więź emocjonalną z dzieckiem.

Zobacz *stereotyp 13*

35_ Ojciec, który nie uznał swojego dziecka nie będzie mógł tego zrobić bez zgody matki.

→ Fałsz, ale...

Zgoda matki jest potrzebna, aby ojciec mógł uznać dziecko przed urzędem stanu cywilnego („état civil”).

Jeśli dziecko ma więcej niż 12 lat, również będzie musiało wyrazić zgodę na uznanie.

Jeżeli matka nie wyraża zgody na uznanie, biologiczny ojciec będzie mógł podjąć kroki na drodze sądowej w celu uznania dziecka.

Należy pamiętać, iż w sytuacji, gdy matka nie zaprzecza, że ojciec jest biologicznym ojcem dziecka, jej odmowa może zostać uznana przez sąd za nadużycie.

Prawodawstwo dotyczące pochodzenia dziecka jest bardzo złożone, dlatego zaleca się zasięgnąć porady prawnika lub odpowiednich służb przed podjęciem kroków w celu ustalenia ojcostwa.

36_ Ojciec, który nie uznał swoich dzieci nie może zostać zmuszony do poczynania wkładów finansowych na ich wychowanie, utrzymanie oraz edukację.

→ Fałsz

W przypadku dziecka, którego ojcostwa nie ustalono, można rościć o środki na wychowanie, utrzymanie oraz edukację od osoby, która współżyła z matką tego dziecka w okresie prawnego poczęcia.

Co do zasady, czynności w celu takiego roszczenia muszą zostać podjęte w określonym zakresie czasowym.

Roszczenie takie oddala się, jeżeli zostanie ustalone, iż pozwany nie jest ojcem dziecka.

Przydatne adresy i linki

Ordre des Barreaux Francophones et Germanophone de Belgique:

<http://www.avocat.be/index,fr.html>

Znajdź adwokata, adwokatury, informacje dotyczące pomocy prawnej.

Direction Générale de l'Aide à la Jeunesse:

<http://www.aidealajeunesse.cfwb.be/>

Adresy służb pomocy na rzecz młodzieży, informacje dla młodzieży, profesjonalistów i rodzin.

Service Public Fédérale Justice:

http://www.just.fgov.be/index_fr.html

Sądy i Trybunały, Prokuratury, jurysdykcja terytorialna...

Délégué Général aux Droits de l'enfant:

<http://www.oeijaj.cfwb.be>

Prawa dziecka.

Droit familial:

http://www.droitbelge.be/droit_familial.asp

Praktyczne informacje nt. prawa rodzinnego w Belgii.

Notaires:

<http://www.notaire.be/>

Wszelkie informacje dotyczące usług notarialnych.

Guide social:

<http://www.guidesocial.be/>

Pomoc z zakresu psychologicznego, medycznego oraz socjalnego w Belgii francuskojęzycznej.

Office National des Allocations Familiales pour Travailleurs Salariés (ONAFTS):

<http://www.rkw.gov.be/>

Świadczenia rodzinne dla zatrudnionych.

Service des Créances Alimentaires (SECAL):

<http://www.davo.belgium.be/>

Departament roszczeń o świadczenia alimentacyjne.

Service Droits des Jeunes AMO:

<http://www.sdj.be/>

Informacje oraz wsparcie dla młodzieży i rodzin.

Wychodząc na potrzeby Polonii Poradnia Psychologiczno -Prawna EWSPA w Brukseli przygotowała odpowiedzi na częste i nurtujące pytania dotyczące zagadnień z zakresu władzy rodzicielskiej i opieki nad dziećmi w Belgii, przybliżenie pewnych pojęć prawnych, które bywają błędnie postrzegane przez społeczeństwo, co może prowadzić do dalszych nieporozumień oraz błędnych przekonań. Każda sytuacja oraz każdy przypadek są inne i powinny być rozpatrywane indywidualnie. Odpowiedzi nie są wyczerpujące i w żadnym wypadku nie zastąpią konsultacji z profesjonalistą.

D'autorité parentale Service Droit des Jeunes avec soutien de la Communauté Française

Poradnia Psychologiczno -Prawna EWSPA w Brukseli
oraz Dom Polski
kontakt +32.475.868.513

www.dompolskibxl.be

